

Türkiye Doğası

Bülent Gözcelioğlu

Denizlerimizde Tanımlanan Yeni Bir Temizleyici Karides Türü

Ülkemizde sistematik zoolojide son zamanlarda yapılan çalışmalardan da iyi sonuçlar alınıyor. Sistematik zooloji, hayvanların sınıflandırılmasını kapsayan biyolojinin alt bilim dallarından biri. Kısaca bir hayvanın soyağacının araştırılması da denebilir. Hayvanların soyağacı oluşturulurken ya da sınıflandırılırken çeşitli ölçütlere bakılır.

Ülkemizdeki sistematik çalışmalarda iyi sonuçlar daha çok bitki ve böcek grubundaki çalışmalarda ortaya çıkıyor. Her iki grupta çok sayıda yeni tür, hem yerli hem de yabancı araştırmacılar tarafından tanımlandı; tanımlanmaya da devam ediyor. Bunların dışındaki gruplarda tanımlamalar daha çok yabancı biliminsanlarınca ya da ortak çalışmalar sonucunda yapılıyor.

Bilindiği gibi ülkemizin denizleri dışarıdan gelen yabancı türlerin baskısıyla karşı karşıya. Gemilerin balast sularıyla taşınanlar (taraklı denizanası, deniz salyangozu vb.) ve Kızıldeniz'den giriş yapanlar en fazla etki yapanlar. Lesepsiyan türler olarak da bilinen Kızıldeniz'den giriş yapanların sayısı giderek artıyor. Biliminsanları, bu türleri devamlı izleyerek davranışları ve yeni yayılış alanlarını izliyorlar. Bu biliminsanlarından biri, Haliç Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Baki Yokeş. Yokeş, uzun zamandan bu yana Akdeniz kıyılarında biyoçeşitlilik araştırmaları yapıyor. Bu araştırmalarda hem bölgenin biyolojik zenginlikleri, hem de ülkemizde daha önce yaşadığı bilinmeyen canlıların varlığını ortaya çıkarıyor. Bununla birlikte son yaptığı bir ça-

lışmada, yeni tür kayıtlarıyla birlikte yeni bir karides türünü de, İsraili biliminsanı Bela Galil'le birlikte tanımladı. Yeni türün tanımlanması, aynı zamanda o türe yeni bir ad verilmesi anlamına da geliyor. Araştırmacılar Indo-Pasifik kökenli yeni karidese *Urocaridella pulchella* adını verdiler. Bu tanımlama, ülkemizdeki deniz canlıları sınıflandırması için önemli. Genelde yabancı araştırmacılar tarafından yapılan yeni tür tanımlamalarında Türk araştırmacıların öne çıkmaya başlaması deniz canlı kaynaklarımızın ortaya çıkarılması açısından da önemli.

Ülkemiz kıyılarında 27 tane Indo-Pasifik ve Kızıldeniz kökenli karides yaşıyor. Bu sayı gün geçtikçe artıyor. Yeni karides türü ülkemizde daha önce başka adlarla kayıt olarak verildi. Ancak, ayrıntılı inceleme sonucunda bu türün farklı olduğu ortaya kondu.

Urocaridella pulchella, mağara, kovuk gibi kayalık alanların korunaklı yerlerinde yaşıyor. Geceleri ortaya çıkan bu türü müren, orfoz gibi balıkların üzerinde görmek mümkün. Çok derin olmayan sular da bulunan bu yeni türün ailesi İndo-Pasifik kökenli. Araştırmacıların türün büyük olasılıkla Süveyş Kanalı yoluyla Akdeniz'e geçerek kıyılarına yerleştiğini düşünüyorlar. Bu türe, İskenderun'da da görülmesine karşın, en yoğun olarak Antalya, özellikle de Kaş bölgesinde rastlanıyor.

Fotoğraflar: Tahsin Ceylan

Kaynak:

Yokeş, M.B., Galil, B.S. "New Records of Alien Decapods (Crustacea) from the Mediterranean Coast of Turkey, with a Description of a New Palaemonid Species" Zoosystema, 28(3): 747-755., 2006.

